

Т у ж и л а ц
против
Проф. др Војислава Шешеља

Предмет бр. ИТ - 03 - 67 – ПТ

**ОДГОВОР ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА
НА ЗАХТЕВ ТУЖИЛАШТВА ОД 25. ЈУНА 2007. ГОДИНЕ
КОЈИМ ТРАЖИ ОДОБРЕЊЕ ЗА ИЗМЕНУ ОПТУЖНИЦЕ**

I Увод

У складу са правилом 127 Правилника о поступку и доказима (у даљем тексту: Правилник) проф. др Војислав Шешељ од Претресног већа III (у даљем тексту: Пратресно веће) тражи продужење рока за подношење Одговора, јер обимност оптужби Тужилаштва и проблем поштанског саобраћаја представљају оправдане разлоге.

Познато је да се правни саветници проф. др Војислава Шешеља због нерешеног питања финансирања одбране налазе у Београду и да по усменим налозима проф. др Војислава Шешеља сачињавају текстове његових захтева и поднесака и да их поштом шаљу из Београда у Хаг. Када се најбржом поштом пошаље писмо потребно је од осам до десет дана да се пошиљка испоручи, па се тек након прегледа у Притворској јединици у Шевенингену предаје проф. др Војиславу Шешељу да би он предао Секретаријату.

Обиман број прилично конфузних оптужби Тужилаштва против проф. др Војислава Шешеља захтева више времена за анализу и сачињавање Одговора, те представља оправдани разлог за одобравање продужења рока. Свакако је оправдани разлог и проблем поштанског саобраћаја и уопште за сада нерешиви проблем благовремене доставе захтева и поднесака, који се сачињавају у Београду, проф. др Војиславу Шешељу у Притворској јединици, а самим тим и могућност благовремене предаје Секретаријату.

Ако би се из Београда поштом послао Одговор он би у Хаг стигао у петак 20. јула 2007. године или тек 23. јула 2007. године. Продужење рока се тражи за један до два дана у односу на понедељак 16. јула 2007. године када истиче рок за предају Одговора. Најбрже што може да стигне Одговор из Београда је уторак 17. јул 2007.

године када у посету долази породица проф. др Војислава Шешеља. Међутим и када породица донесе Одговор он се одмах не уручује проф. др Војиславу Шешељу, већ он има јак аргумент да непрекидно инсистира и да тражи да му Притворска јединица преда Одговор, јер зна да је тог истог дана породица предала Одговор Притворској јединици, ради утучења проф. др Војиславу Шешељу. Када се из Београда најбржом поштом достављају писма и од нама предаје у Београду прође рецимо осам дана на интервенцију проф. др Војислава Шешеља да му доставе пошто у Притворској јединици обично одговарају како још није стигла пошта, па тек након вишедневног инсистирања проф. др Војиславу Шешељу се доставља пошта. Зато је приморан да у сваком свом захтеву или поднеску тражи продужење рока.

Проф. др Војислав Шешељ за сваки случај, овим Одговором унапред, тражи и одобрење за прекорачење броја страница у односу на ограничење које је прописано Упутством о дужини поднесака. Ваљани разлог за прекорачење дужине Одговора налази се у чињеници што је пре почетка претреса неопходно да све оптужбе Тужилаштва почев од оптужнице (у било којој верзији) буду јасне, прецизне, одређене да би проф. др Војислав Шешељ био правовремено и детаљно обавештен, на језику који разуме, о природи и разлозима оптужби против њега, да би суђење било експедитивно, фер и праведно и да се током претреса не би оптужница накнадно мењала. На ово проф. др Војислав Шешељ има право, јер је пет година у притвору и никада није добио разуман одговор на питање зашто се не поштује његово право на експедитивно суђење.

Проф. др Војислав Шешељ је више пута истакао да Тужилаштво није спремно нити жели да се ово суђење обави у складу са одредбама Статута и Правилника и да зато глуми да „привидно лута“ приликом оптуживања. У ствари Тужилаштво нема ништа са чим би могло да подупре своју тезу оптуживања проф. др Војислава Шешеља и зато произвољно приступа оптуживању тражећи да се направи неко ново право или неки нови закон који би задовољио њихове апетите. На то је проф. др Војислав Шешељ скренуо пажњу још 26. фебруара 2003. године када се први пут појавио пред МКСЈ.

Те наводе проф. др Војислава Шешеља Тужилаштво је оспоравало понављањем флоскула и парола, али је конкретним интервенцијама на првобитној оптужници за ових пет година доказало да је од почетка проф. др Војислав Шешељ добро

оценио шта је суштина подизања оптужнице против њега. Ту врсту произвољности и кривичноправне дезорјентисаности Тужилаштва Претресна већа не могу, нити смеју, да толеришу.

Дана 9. јула 2007. године проф. др Војислав Шешељ је добио Захтев Тужилаштва за одобрење да поднесе измењену оптужницу против проф. др Војислава Шешеља (у даљем тексту: Захтев). Овај Захтев је Тужилаштво сачинило 25. јуна 2007. године, а за постојање тог Захтева проф. др Војислав Шешељ је први пут чуо на Статусној конференцији која је одржана 4. јула 2007. године. Овај Одговор се даје на тај Захтев Тужилаштва.

II Историјат оптужби

Да би се боље разумео овај Одговор и шта Тужилаштво тражи својим Захтевом мора се имати у виду хронологија како су изгледале оптужбе против проф. др Војислава Шешеља:

1. Тужилац је 15. јануара 2003. године подигао оптужницу против проф. др Војислава Шешеља, а 14. фебруара 2003. године судија Квон је прегледао и потврдио оптужницу (у даљем тексту: првобитна) која је имала 14 тачака (8 тачака злочини против човечности и 6 тачака кршење закона и обичаја ратовања).

По приговору проф. др Војислава Шешеља Претресно веће II је 26. маја 2004. године одлуком наложило Тужилаштву да отклони нејасноће параграфа 11 првобитне оптужнице у погледу прецизирања појма „починити“ и параграфа 12 у вези са Војводином у Србији и питањем оружаног сукоба. По жалби Тужилаштва 31. августа 2004. године одлуку је донело Жалбено веће која у релевантном делу гласи:

„Да се не слаже с тим да услов надлежности из члана 5 изискује да Тужилаштво покаже постојање оружаног сукоба у бившој Југославији (или неком њеном делу), где је наводно почињен злочин из члана 5. Има ситуација када се у једној држави одвија оружани сукоб, па цивили који припадају једној од зараћених страна, а живе у другој држави, постају жртве распрострањеног и систематског напада који је резултат тог оружаног сукоба. Члан 5 Статута изискује од Тужилаштва да покаже само то да је оружани сукоб у довољној мери повезан са злочиним из члана 5 за који се оптужени терети. Иако у досадашњој пракси Међународног суда није било

потребно да Тужилаштво покаже материјални нексус између дела оптуженог и оружаног сукоба, Тужилаштво мора да покаже везу између самог злочина из члана 5 и оружаног сукоба. Сходно циљу Статута Међународног суда, услов надлежности да злочини из члана 5 буду почињени у оружаном сукобу изискује од Тужилаштва да покаже да је током оружаног сукоба у Хрватској и/или Босни и Херцеговини вршен распрострањен или систематски напад на цивилно становништво. Питање да ли Тужилаштво у овом предмету може да утврди такву везу у вези с злочинима против човечности чињеним у Војводини треба решавати на суђењу”.

2. Тужилаштво је 22. октобра 2004. године поднело Захтев за допуштење да измени оптужницу против проф. др Војислава Шешеља, на основу правила 50 Правилника и у складу са „Одлуком по поднеску Војислава Шешеља којим се оспоравају надлежност и форма оптужнице” Претресног већа II од 26. маја 2004. године.

Уз допуштење Претресног већа II Тужилаштво је 12. јула 2005. године сачинило Модификовану измењену оптужницу (у даљем тексту: модификована измењена), која је задржала истих 14 тачака. У односу на првобитну оптужницу извршено је проширење по два основа. Први основ је поступање по одлуци Претресног већа II од 26. маја 2004. године, а други основ су измене из других разлога.

Први основ измена:

а) У параграфу 5, где је термин „починити” први пут употребљен у контексту индивидуалне кривичне одговорности оптуженог:

- „Наводи о физичком чињењу су изнети само по питању оптужби за прогон (тачка 1) вршен путем директног и јавног етничког омаловажавања (параграфи 15 и 17(к)), а у вези с говорима оптуженог у Вуковару, Малом Зворнику и Хртковцима, путем депортације и присилног премештања (параграфи 15 и 17(и)), а у вези с говором оптуженог у Хртковцима, те по питању оптужби за депортацију и нечовечне поступке (присилно премештање (тачке 10 -11, параграфи 31-34)), а у вези са говором оптуженог у Хртковцима”. На тај начин Тужилаштво тврди да је проф. др Војислав Шешељ физички починио кривично дело прогона, коришћењем противзаконитог „говора мржње”.

- Тужилаштво је нагласило реч „све” у другој реченици параграфа 5. Тужилаштво је у претпоследњој реченици параграфа 5 такође додало израз „у својству сапочиниоца”.

б) Тужилаштво је у последњој реченици параграфа 11 испред речи „починио”

додало реч „физички“. Те измене би требало да појасне употребу речи „починити“, у складу с налогом Претресног већа.

Други основ измена:

а) У одељку под названом „Тачка 1, прогони“ додат је нови параграф 17(к):

„Директно и јавно омаловажавање хрватског, муслиманског и другог несрпског становништва у Вуковару, Зворнику и Хртковцима путем говора мржње, а на основу њихове националне припадности“.

Тужилаштво наводи да је ова допуна у вези с извршењем прогона путем говора мржње заснована на судској пракси МКСР-а, јер је у децембру 2003. године једно претресно веће МКСР-а закључило:

„... говор мржње уперен против неког становништва због његове етничке припадности или друге дискриминаторне побуде ... представља прогон ... (...) Говор мржње јесте дискриминаторни вид агресије који уништава достојанство припадника групе против које је усмерен. Њиме се ствара осећај ниже вредности не само међу припадницима групе, већ и међу онима који их сматрају бићима ниже врсте, те тако с њима и поступају. Омаловажавање особа на темељу њиховог етничког идентитета или друге врсте припадности само по себи, као и због својих последица, може бити узрок ненадокнадиве штете“.

б) Тужилаштво је у параграфу 33 додало следеће реченице:

- „Услед тог говора, изван број Хрвата одлучио је да оде из села Хртковци“.

- „Након тог говора, присталице и сарадници оптуженог, укључујући чланове СРС и СЧП, у Хртковцима су започели кампању етничког чишћења усмерену против несрба, а нарочито Хрвата“.

в) У првој и последњој реченици параграфа 31 наводи се да су злочини у Хртковцима чињени у периоду „од маја до августа 1992. године“.

г) Модификована измењена оптужница садржи додатне наводе, за које Тужилаштво тврди да су утемељени на доказима до којих је Тужилаштво недавно дошло, о томе да је проф. др Војислав Шешел одговоран за злочине почињене у општинама познатим као „шире подручје Сарајева“, Бијељина, Мостар, Невесиње и Брчко у Босни и Херцеговини, а то је убачено у нови текст параграфа 6, 10(е), 15, 17(а), (б), (е), (г) и (ј), 18, 24, 25, 26, 27, 29(г)-(к), 31 и 34.

д) У параграфу 18(а) модификоване измењене оптужнице помиње се истребљење или убиство деце, јер реч „деца“ у овом параграфу одговара доказима који иду

у прилог новим наводима у параграфима 27 у вези с Невесињем.

ђ) Параграф 34 је измењен кад је реч о разарању објеката посвећених вери и образовању у Зворнику.

Против модификоване измењене оптужнице проф. др Војислав Шешељ је поднео приговор, који није узет у разматрање због наводно прекорачења броја речи, а касније нови приговор на мањем броју страна није узет у разматрање због наводно пропуштања рока. Касније се испоставило да су оба приговора проф. др Војислава Шешеља против модификоване измењене оптужнице била преурањена, јер је тек у 2006. години почело обелодањивање материјала Тужилаштва у односу на оптужбе из модификоване измењене оптужнице, а сигурно ни данас није извршено комплетно обелодањивање материјала Тужилаштва у складу са модификованом измењеном оптужницом. Довољно је навести као пример да ни данас проф. др Војислав Шешељ није добио пресуде МКСР на које се Тужилаштво позива у фуснотама модификоване измењене оптужнице. Проф. др Војислава Шешеља су Претресна већа I и II довела у заблуду у погледу почетка рачунања рока за приговор против модификоване измењене оптужнице. Претресна већа су практично онемогућила проф. др Војислава Шешеља да у поступак одлучивања уђе његово противљење тој врсти проширења првобитне оптужнице, односно опстанку модификоване измењене оптужнице.

Неспорно је да су оптужбе против проф. др Војислава Шешеља проширене модификованом измењеном оптужницом и да има право да поднесе приговор против модификоване измењене оптужнице у оном делу где се ради о новим оптужбама.

3. Тужилаштво је 21. септембра 2006. године сачинило Предлог за смањење обима оптужнице против проф. др Војислава Шешеља. Тај предлог је проф. др Војислав Шешељ примио тек 9. јануара 2007. године. Дакле, у време када је Претресно веће I одлучивало о предлогу Тужилаштва проф. др Војислав Шешељ није био упознат са предлогом Тужилаштва. На статусној конференцији га је претпретресни судија обавестио да постоји предлог Тужилаштва, али тај предлог проф. др Војислав Шешељ није имао у рукама, јер му није био достављен. Достављање је извршено тек 9. јануара 2007. године.

Поводом наведеног предлога Тужилаштва Претресно веће I је 8. новембра 2006. године донело Одлуку у вези примене правила 73бис. Та одлука Претресног већа

достављена је проф. др Војиславу Шешељу 16. новембра 2006. године. Дакле, проф. др Војислав Шешељ је прво добио Одлуку Претресног већа, а након два месеца Предлог Тужилаштва на основу кога је донета Одлука. То је све накнадно разјашњено, с тим што није био у питању проблем доставе поднесака, већ намера са којом је неуспело покушано да се отвори претрес и брзо оконча суђење.

Да би се у МКСЈ поштовало право проф. др Војислава Шешеља да се сам брани без било каквог наметнутог браниоца у приправности и браниоца и друга гарантована и заштићена права, он је од 10. новембра 2006. године до 8. децембра 2006. године штрајковао глађу, односно све док му није враћено право на самозаступање и пружене гаранције да ће се испунити други захтеви.

За овај Одговор је важно да је одлуком Претресног већа од 8. новембра 2006. године извршено скраћивање модификоване измењене оптужнице и то тако:

- а) што су из оптужнице избрисане тачке 2, 3, 5, 6 и 7,
- б) брисани су као оптужбе злочини који су наводно почињени у Западној Славонији у параграфима 17(а) до (ј), 19, 29(ц) и (д), 31, 32 и 34. оптужнице,
- в) одлучено да Тужилаштво не изводи доказе о злочинима за Западну Славонију, Брчко, Бијељину, Босански Шамац и на Борачком језеру/планини Борашници,
- г) одлучено да Тужилаштво може да изводи доказе који се не односе на базу злочина за Западну Славонију, Брчко, Бијељину, Босански Шамац и на Борачком језеру/ планини Борашници.

По налогу Претресног већа I Тужилаштво је 10. новембра 2006. године саставило, а 14. новембра 2006. године проф. др Војиславу Шешељу доставило „Редиговану верзију модификоване измењене оптужнице и додатке које Тужилаштво подноси у складу с правилом 73бис(Д) и одлуком Претресног већа I од 8. новембра 2006. године“ (у даљем тексту: редигована верзија). Као места злочина избрисана су наведена места, али су задржана у оним деловима оптужнице који се односе на удружени злочиначки подухват, његов заједнички циљ и учешће проф. др Војислава Шешеља у удруженом злочиначком подухвату уопште. У време пријема редиговане верзије проф. др Војислав Шешељ није имао право да се сам брани и штрајковао је глађу.

Редигована верзија оптужнице је била нејасна, а изгледом чак и крајње непрегледна (са зацрњеним деловима текста који се избацује и више не постоји),

што је узроковало да и претпретресни судија на статусној конференцији 13. марта 2007. године наложи Тужилаштву да прилагоди верзију важеће оптужнице. У складу са тим налогом Тужилаштво је 30. марта 2007. године сачинило, а 19. априла 2007. године је проф. др Војислав Шешељ добио „Поднесак Тужилаштва са скраћеном модификованом измењеном оптужницом у којој су изостављена редиговања“ (у даљем тексту: скраћена модификована измењена оптужница).

Проф. др Војислав Шешељ је тражио да му Претресно веће III у смислу правила 50(Ц) Правилника одреди рок од 30 дана за улагање прелиминарног поднеска на основу правила 72 Правилника против скраћене модификоване измењене оптужнице (скраћене на основу одлуке Претресног већа I од 8. новембра 2006. године) која му је достављена 19. априла 2007. године. Тај захтев проф. др Војислава Шешеља је усвојен, али одлуку Претресног већа још није добио у време израде овог Одговора. Судаћи по Захтеву Тужилаштва на који се подноси овај Одговор та одлука Претресног већа је донета.

Тужилаштво у фусноти 6 Захтева наводи: „Одлука по захтеву оптуженог за одређивање рока за оспоравање оптужнице од 31. маја 2007. године“. Значи, Претресно веће је ту одлуку донело 31. маја 2007. године, а проф. др Војиславу Шешељу није достављена ни 10. јула 2007. године. Тужилаштво зна да проф. др Војислав Шешељ није поднео прелиминарни поднеаск у смислу правила 72 Правилника – приговор против скраћене модификоване измењене оптужнице, јер му није достављена одлука од 31. маја 2007. године, а од дана достављања те одлуке тече рок од 30 дана за приговор против скраћене модификоване измењене оптужнице.

У петој години притвора 25. јуна 2007. године Тужилаштво подноси Захтев којим четврти пут интервенише у односу на првобитну оптужницу. Први пут, октобра 2004. године кроз измену (проширење), други пут у јулу 2005. године кроз модификацију, трећи пут у новембру 2006. године кроз скраћивање и четврти пут у јуну 2007. године кроз измену скраћене модификоване измењене оптужнице.

III Релевантно право на основу кога се оспорава Захтев Тужилаштва

Правни основ за оспоравања налази се у следећим одредбама:

- **Правило** 50 Правилника (Измена оптужнице)

„(A) (i) Тужилац може изменити оптужницу:

(ц) када се предмет додели претресном већу, уз одобрење тог претресног већа или судије тог претресног већа, након што се саслушају стране.

(ii) Независно од било каквих других фактора релевантних за коришћење дискреционих овлашћења, одобрење да се измени оптужница издаје се само онда када се претресно веће или судија увере да постоји доказни материјал у прилог одобравању предложених измена који задовољава критеријуме из члана 19. став 1. Статута.

(Б) Ако измењена оптужница садржи нове оптужбе, а оптужени је већ ступио пред судију или претресно веће у складу с правилом 62, ново ступање пред суд одржава се чим то буде могуће како би се оптуженом дала прилика да се изјасни о кривици по новим оптужбама.

(Ц) Оптуженом се даје рок од додатних тридесет дана за улагање прелиминарних поднесака на основу правила 72 у вези с новим оптужбама, а датум почетка суђења по потреби може да се одложи како би се осигурало довољно времена за припрему одбране”.

- **Правило 72** Правилника (Прелиминарни поднесци)

„(А) Прелиминарни поднесци, а то су поднесци којима се

(i) оспорава надлежност,

(ii) тврди да оптужница садржи формалне недостатке,

(Д) За потребе ставова (А)(i) и Б(i), поднесак којим се оспорава надлежност подразумева искључиво поднесак којим се оспорава оптужница на основу тога што се она не односи на:

(i) ниједну од особа наведених у члановима 1, 6, 7 и 9 Статута;

(ii) територије наведене у члановима 1, 8 и 9 Статута;

(iii) раздобље наведено у члановима 1, 8 и 9 Статута;

(iv) ниједно од кршења наведених у члановима 2, 3, 4, 5 и 7 Статута”.

- **Члан 18. Статута** (Истрага и припрема оптужнице)

„4. Пошто је утврдио да *prima facie* постоје основе за то, тужилац припрема оптужницу која садржи сажет приказ чињеница и кривично дело или дела за која се оптужени терети према Статуту”.

- **Члан 19. Статута** (Преглед оптужнице)

„1. Оптужницу прегледа судија претресног већа којем је она достављена. Ако се

увери да је тужилац утврдио да постоје основе *prima facie*, судија ће потврдити оптужницу. Ако се у то не увери, оптужница се одбацује”.

- **Члан 20. Статута** (Почетак и вођење судског поступка)

„1. Претресна већа морају осигурати да суђење буде правично и експедитивно, те да се поступак води у складу с правилима о поступку и доказима уз пуно поштовање права оптуженог и дужну бригу о заштити жртава и сведока”.

- **Члан 21. Статута** (Права оптуженог)

„4. Приликом решавања по свим оптужбама на основу овог Статута, оптуженом се, уз пуно поштовање начела равноправности, гарантују следећа минимална права:

(а) да буде правовремено и детаљно обавештен, на језику који разуме, о природи и разлозима оптужби против њега;”

IV Разлози супротстављања Захтеву Тужилаштва

Разлоге супротстављања проф. др Војислав Шешељ класификује у неколико група разлога и редом их износи:

A. Време као фактор оспоравања Захтева (Закаснење измене)

Чланом 20. став Статута, оптуженом се гарантује право на правично и експедитивно суђење. То се право даље одражава у члану 21. став 4 (ц), којим се штити право оптуженог да му се суди без непотребног одуговлачења. Ти чланови одражавају опште принципе који се могу наћи у међународном праву о људским правима. Такође чланови 20. став 2. и 21. став 4 (а) Статута одређују да оптужени одмах мора бити обавештен о оптужбама против њега.

Међународни пакт о грађанским и политичким правима од 16. децембра 1966. године, који је ступио на снагу 23. марта 1976. године у члану 9. став 2. прописује:

„Свако ко је ухапшен биће у тренутку хапшења обавештен о разлозима хапшења и у најкраћем року ће му се саопштити оптужбе против њега”.

Проф. др Војислав Шешељ је добровољно дошао у Хаг 24. фебруара 2003. године. Његово хапшење и притварање је наложио судија који је потврдио оптужницу и на бази тога је четири године и пет месеци у непрекидном притвору. Дакле, Тужилаштво Захтев подноси после четири године године и пет месеци од подизања првобитне оптужнице.

У националним правим системима углавном су могуће измене и допуне пре и за време суђења. Овај процес разликује се у системима грађанског права и common law системима. У многим системима грађанског права оптужнице пре суђења подлежу правосудном прегледу од стране истражног судије. Због инквизиторске природе тих система, измене и допуне нису толико спорне као у common law системима, али ако се нови наводи заснивају на другачијим чињеницама, уобичајено је да тужилац поднесе одвојену оптужницу по тим наводима.

У неким државама common law система дозвољене су измене и допуне чак и у каснијим фазама суђења, уз услов да измене и допуне не буду узрок неправде према оптуженом. Жалбени суд у Енглеској у предмету Тужилац против Johala i Rama одлучио је:

„Што је дужи период између оптужбе и измене и допуне, већа је вероватноћа за наношење неправде, и у сваком предмету у којем се тражи измена и допуна, битно је пажљиво размотрити да ли ће оптужена особа бити тиме оштећена”.

Овај принцип, који се одражава у многим другим државама common law система, није ограничен само на разлог да оптужени мора имати више времена за припрему одбране, како би имао правично суђење, него је ту укључен и разлог да оптужени не треба бити заведен када се ради о оптужбама против њега.

Шкотски систем уопште не дозвољава неке врсте измена и допуна. У Закону о кривичном поступку (Шкотска) из 1995. године прописно је:

ц. 96 (2): Никаква измена и допуна која мења карактер кривичног дела за који се оптужује неће овде бити дозвољена ...

Проф. др Војислав Шешељ се противи Захтеву Тужилаштва и тражи да Претресно веће одбија Захтев Тужилаштва зато што:

(а) Предложене измене су толико обимне да се могу сматрати новом оптужницом, без обзира што се Тужилаштво позива на то да измене доприносе јасноћи оптужнице и да се не додаје нека нова чињеница или правна оптужба. Без намере да се улази у материју која би могла бити предмет приговора, мора да се примети да је макар уношењем имена Милана Бабића и Радмила Богдановића у оптужницу да су чланови удруженог злочиначког подухвата унета нова чињеница. Како је могуће да се после четири године и пет месеци Тужилаштво досетило да и њих убаци у оптужницу?

(б) Шта је са материјалним правом у МКСЈ ако Тужилаштво тек након

другостепене пресуде у предмету Брђанин из 2007. године долази до садржаја оптужби против проф. др Војислава Шешеља у 2003. години? По логици коју примењује Тужилаштво оно би могло да сачека још коју годину док се не кристалише неки нови правни став у пракси МКСЈ па да још неколико пута измени оптужницу против проф. др Војислава Шешеља. Додуше то су и радили за ових четири године и пет месеци.

(в) Тражене измене нису настале због тога што је прибављен нови материјал који није био доступан у време потврђивања оптужнице, нити су све измене које се предлажу покривене чињеничним тврдњама у првобитној оптужници. Разлози које Тужилаштво наводи не оправдавају кашњење у подношењу овог захтева, јер је било упознато са целим предметом много пре него проф. др Војислав Шешељ. Само ради подсећања ваља имати у виду да је још 26. фебруара 2003. године проф. др Војислав Шешељ инсистирао да му суђење почне одмах, јер је ваљда оптужница подигнута на основу неких доказа за које је Тужилаштво и пре подизања оптужнице, најкасније 15. јануара 2003. године, било сигурно да су довољни за осуду.

(г) Тужилаштво је било дужно да комплетан предмет против проф. др Војислава Шешеља поднесе судији који потврђује оптужницу како би се и фебруара 2003. године, а и данас у јулу 2007. године, избегао оправдани утисак јавности да је Тужилаштво против проф. др Војислава Шешеља исконструисало оптужбе након његовог хапшења. Сваки разуман одавно има сазнање да је Тужилаштво подигло оптужницу да би се проф. др Војислав Шешељ притворио, а од када је у притвору Тужилаштво више пута је мењало оптужницу, јер у суштини и не зна како ће да очува своју тезу оптуживања, ако та теза уопште постоји. Зато и овим Захтевом Тужилаштво лута, односно увек када више не може да се нађе оправдање за дугогодишњи притвор, Тужилаштво тражи измене оптужнице или спајање или било шта друго чиме би до некле оправдало своју неспособност да почне претрес. Тако је и са овим Захтевом Тужилаштва. Када је проф. др Војислав Шешељ непокон добио право да поднесе приговор против скраћене модификоване измењене оптужнице Тужилаштво се досетило да би могло да тражи измену те варијанте оптужнице. Сада се као оправдање наводи пракса из другостепене пресуде у предмету Брђанин. Оно што је важно за овај Одговор и судбину Захтева Тужилаштва мора да се зна да би одобравањем измена оптужнице био по ко зна

који пут битно повређен принцип равноправности који је гарантован Статутом МКСЈ.

(д) Дозволити измену оптужнице у овој фази поступка, када је претрес најављен за новембар 2007. године, значило би нарушити право оптуженог да одмах буде обавештен о оптужбама против њега и ставити га у неравноправан положај код припреме одбране. Тужилаштво је сазнало да је проф. др Војислав Шешељ прилично успешно припремио одбрану према скраћеној модификованој измењеној оптужници и зато подноси Захтев, не само ради обезбеђења широког оквира за своје оптужбе, него ради куповине времена како би се припремило за нешто ново или друго. Доказ за то се налази и у самој чињеници да се Захтевом траже измене оптужнице превасходно редукијом у оном делу који је у оптужбе уграђен октобра 2004. године и јула 2005. године, а поводом тога тек треба Претресно веће да разматра приговор проф. др Војислава Шешеља. Дакле, све што Тужилаштво помпезно најављује и уграђује, то исто Тужилаштво након неколико месеци тражи да се избаци и у томе се огледа произвољност Тужилаштва приликом оптуживања. Суштински Тужилаштво ништа озбиљно, што би имало кривично правни значај, нема против проф. др Војислава Шешеља и зато прибегава оваквим Захтевима којима злоупотребљава процесна права како би се одложио претрес, а при том стално глуми како не нарушава права проф. др Војислава Шешеља. Овакав рад и понашање Тужилаштва су осујећени и на неки начин тај рад и понашање Тужилаштва морају бити санкционисани.

(ђ) Ако се већ врши позивање на другостепену пресуду у предмету Брђанин онда мора да се зна да је Тужилаштво у том предмету признало шта би била неправда према Брђанину, а односи се на то у шта је он разумно веровао током суђења да лако може одбити наводе Тужилаштва. То када се преведе и примени у предмету против проф. др Војислава Шешеља може да значи да су све измене оптужнице вршене са једним циљем да се отежа одбрана и да ни једног тренутка проф. др Војислав Шешељ не може ни разумно да верује шта је основна теза Тужилаштва.

Након измена и модификације оптужнице у јулу 2005. године проф. др Војислав Шешељ је разумно могао да верује да постоји нека основна теза Тужилаштва и у том смислу је припремао своју одбрану. Након новембра 2006. године када је скраћена модификована измењена оптужнице проф. др Војислав Шешељ је

разумно могао да верује да је остала иста теза Тужилаштва. Међутим, након овог Захтева Тужилаштва произилази да у петој години поступка Тужилаштво мења своју тезу, с тим да прилично избацује из оптужнице оно што је уградило јула 2005. године. Докле да се толерише Тужилаштво и та његова произвољност?

(е) У Захтеву се Тужилаштво позива на неки свој претпретресни поднесак. Вероватно је у питању претпретресни поднесак који је Тужилаштво урадило по налогу претпретресног судије, а који прати скраћену модификовану измењену оптужницу од 30 марта 2007. године, коју је проф. др Војислав Шешељ примио 19. априла 2007. године. Тај претпретресни поднесак Тужилаштва проф. др Војислав Шешељ није примио. Тај претпретресни поднесак треба да буде разрађена и детаљизирана скраћена модификована измењена оптужница. Дакле, целокупна аргументација теза Тужилаштва мора да буде у претпретресном поднеску. То вероватно садржи претпретресни поднесак у односу на скраћену модификовану измењену оптужницу, јер њу и прати. Међутим, никако није јасно како Тужилаштво свој Захтев од 25. јуна 2007. године којим тражи одобрење за измену скраћене модификоване измењене оптужнице може да образлаже позивањем на наводе из претпретресног поднеска који се односи на скраћену модификовану измењену оптужницу. По логици ствари прво иде оптужница па онда претпретресни поднесак Тужилаштва којим се разрађује та оптужнице. Ако се следи та логика, а то није био увек случај у овом предмету, онда би после евентуалног одобравања овог Захтева Тужилаштва морао да услед и нови претпретресни поднесак Тужилаштва.

Дакле, ако Тужилаштво разлог за овај Захтев проналази у наведеном претпретресном поднеску, онда или претпретресни поднесак излази изван оквира тезе скраћене модификоване измењене оптужнице, или се теза Тужилаштва не налази ни у будућој измењеној скраћеној модификованој измењеној оптужници, већ у претпретресном поднеску који би могао да прати све врсте оптужница против проф. др Војислава Шешеља. Чим се Тужилаштво у свом Захтеву позива на неки свој претходни претпретресни поднесак онда следи закључак да предстоје нова кршења права проф. др Војислава Шешеља. Интересантно је да и после неколико упозорења на статусним конференцијама Тужилаштво истрајава на стилу рада који је неприхватљив са гледишта Статута и Правилника. У предмету против проф. др Војислава Шешеља Тужилаштва инсистира на обрнутом

редоследу, па произилази да будућа евентуално одобрена измена скраћене модификоване измењене оптужнице треба да прати претпретресни поднесак који је сачињен према скраћеној модификованој измењеној оптужници. Тужилаштво не може да поштује ни елементарни ред прописан Правилником зато што је у предмету против проф. др Војислава Шешеља просто изнутра органски приморано да онемогућава на сваки могући начин одбрану како би сачувало лаж коју промовише. Осим тога, Тужилаштво је у предмету против проф. др Војислава Шешеља безброј пута ухваћено на делу.

(ж) Уколико се одобри Захтев Тужилаштва то неминовно повлачи нове прелиминарне поднеске, али и потребу да на новој тези Тужилаштва проф. др Војислав Шешељ конципира своју одбрану. У крајњем то представља континуитет повреде права на експедитивно суђење. Претресно веће мора да зна да од почетка поступка проф. др Војислав Шешељ истиче да му је повређено право на експедитивно суђење и да данас готово не постоји ни један услов да би ово суђење било фер и праведно. Овим Захтевом Тужилаштво те наводе проф. др Војислава Шешеља не само да, по ко зна који пут потврђује, него и код сваког разумног ствара закључак да Тужилаштво намерно и свесно инсистира на злоупотребама процесних права.

(з) Оптужени проф. др Војислав Шешељ се пет година налази у притвору. Одбијен је његов захтев за привремено пуштање на слободу. У петој години притвора Тужилаштво подноси Захтев и то оног тренутка када проф. др Војислав Шешељ треба да поднесе приговор против скраћене модификоване измењене оптужнице. Тужилаштво Захтевом тражи измену те скраћене модификоване измењене оптужнице и то избацивањем свега што треба да обухвати приговор проф. др Војислава Шешеља, а уградњом нове тезе на основу правног става изнетог као пракса МКСЈ, па још става који није примењен у другостепеној пресуди у предмету Брђанин.

(и) Да би се схватило шта Тужилаштво настоји са својим Захтевом ваља имату у виду следеће. По приговору проф. др Војислава Шешеља Претресно веће II је 26. маја 2004. године одлуком наложило Тужилаштву да отклони нејасноће параграфа 11 првобитне оптужнице у погледу прецизирања појма „починити” и параграфа 12 у вези са Војводином у Србији и питањем оружаног сукоба. Тај налог је Тужилаштво формално испунило 12. јула 2005. године, а сада Захтевом од 25.

јуна 2007. године не само да избацује све што је имало ту функцију, него се поставља питање да ли и даље постоји почињење и какав је однос Тужилаштва у односу на раније налоге Претресног већа. Ово се само наводи да би се схватило чиме се служи Тужилаштво, а не да би се улазило у материју која је резервисана за приговор против евентуално измењене скраћене модификоване измењене оптужнице.

(ј) За сличне захтеве Тужилаштва поједина Претресна већа су још 5. марта 1998. године заузимала став:

„Претресно веће осуђује кашењење при подношењу овог захтева и нада се да ни једно Претресно веће убудуће неће бити суочено са тако касним поднеском овакве врсте“.

(к) Ваља имати у виду да је према релевантним резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација Тужилаштво било дужно да подиже оптужнице до краја 2004. године, да се до краја 2008. године заврше првостепени поступци, а комплетан рад МКСЈ до 2010. године. Ово се наводи пре свега у односу на обавезе Тужилаштва, а могло би да се тумачи и да Тужилаштво од 1. јануара 2005. године не би смело не само да подиже нове, него не би смело ни да проширује оптужбе из затечених предмета. Проширивање оптужби не треба тумачити само формално као повећање броја тачака оптужнице, већ и у материјалном погледу, односно у погледу проширивања основа кривичне одговорности, елемената и чињеничне падлоге. Оптужница не би могла да буде отворени акт Тужилаштва који се стално дограђује према прохтевима Тужилаштва, када се оно наводно присети да је нешто испустило или да на основу неког новог става и судске праксе након подизања оптужнице закључи да би боље прошло у поступку. У време када су доношене две резолуције Савета безбедности Уједињених нација Тужилаштво ничим није било ограничено и били су ретки предмети у којима није било по неколико измена оптужнице. Да би се, између осталог, зауставила и та произвољност Тужилаштва усвојена је стратегија окончања рада. Тужилаштво као иницијатор поступака пред МКСЈ је показало произвољност приликом оптуживања и са честим изменама оптужница је блокирало рад свих других и некако је Тужилаштво морало да се умиру и натера да поштује међународне стандарде, Статут и Правилник. У том контексту посматране резолуције суштински не дозвољавају Тужилаштуру да у предмету против проф. др Војислава

Шешеља подноси овакав Захтев.

Б) Аљкавост и неуредност као трајни манир Тужилаштва

Уз Захтев Тужилаштво је доставило два прилога: А. предлог друге измењене оптужнице са означеним изменама, и Б. потписану верзију друге измењене оптужнице. Оба прилога имају значај нацрта измена и нацрта друге измењене оптужнице. Они се по правилу дају ради прегледности да би Претресно веће и оптужени били унапред обавештени о томе шта Тужилаштво намерава да измени и за коју и какву измену тражи одобрење од Претресног већа. Оба прилога уз Захтев морају да буду прегледна, да би задовољила услов јасноће, прецизности и пуне и праве обавештености за шта се тражи одобрење од Претресног већа.

Без намере да се детаљно образлаже потребно је обавестити Претресно веће да је приликом скраћивања модификоване измењене оптужнице Тужилаштво то урадило аљкаво, неуредно и непрегледно, па су у првој верзији скраћивања Претресно веће и проф. др Војислав Шешељ добили скраћену модигиковану оптужницу у којој је на великом броју страна било зацрњеног текста, што је значило да се то зацрњено избацује из оптужнице.

Тако су избрисане тачке 2, 3, 5, 6 и 7, брисани су као оптужбе злочини који су наводно почињени у Западној Славонији у параграфима 17(а) до (ј), 19, 29(ц) и (д), 31, 32 и 34. и параграфи 23, 25 и део параграфа 27. оптужнице.

Након упозорења проф. др Војислава Шешеља да је то аљкаво и непрегледно претпретресни судија је наложио Тужилаштву да уреди скраћену модификовану измењену оптужницу што је Тужилаштво учинило поднеском од 30. марта 2007. године који је уручен проф. др Војиславу Шешељу 19. априла 2007. године. У скраћеној модификованој измењеној оптужници су изостављена редиговања на тај начин што се после нумеричког броја параграфа и тачке оптужнице наводи текст изостављено. Дакле, мада у тој скраћеној модификованој измењеној оптужници и даље постоји нумерички 14 тачака оптужнице, у ствари постоји 9 тачака. Идентична ситуација је и са нумеричким ознакама за параграфе.

Ако Тужилаштво Захтевом тражи одобрење за другу измену оптужнице, онда је логично и оправдано да се уреде и нумеричке ознаке испре параграфа и тачака оптужнице, односно да се бројеви уносе редом по величини, а не да и даље поред неког броја параграфа и тачке оптужнице стоји назнака изостављено.

Ако су тачке 2 и 3 брисане, онда је сасвим логично да следећа која опстаје не носи број 4, него број 2, а пошто су тачке 5, 6 и 7 брисане онда је сасвим логично да тачка 8 постаје нова тачка 3 и тако редом да би тачка 14 сада носила број 9.

Ако је параграф 19 брисан онда на његово место по редоследу треба да дође текст параграфа који сада има број 20 с тим да добија нови број 19 и тако редом: На пример пошто је брисан параграф 23 на његово место долази текст параграфа који сада има број 24 с тим што добија нови број 22, пошто је брисан параграф 25 на његово место долази текст параграфа који сада има број 26 с тим да добија нови број 23 и тако редом до поседњег параграфа.

Ова аљкавост Тужилаштва није случајна. Када је Тужилаштво подносило овај Захтев оно је могло у оквиру траженог одобрења да тражи и ову врсту нумеричког сређивања која би помогла свим учесницима у поступку. Тужилаштво то није тражило намерно како би се у својој аљкавости најбоље сналазило, а судије Претресног већа и проф. др Војислав Шешељ додатно потрудили да уреде у својим списима оно што је обавеза Тужилаштва. Није јасно зар је могуће да и сада када предстоји сређивање и ажурирање судских списа по налогу претпретресног судије Тужилаштво просто инсистира на овим и оваквим аљкавостима и наравно увек је спремно да се позове не наке интересе спровођења правде. У својој кривичнопроцесној неспособности Тужилаштво на сваком кораку наступа са мржњом која је готово неукротива.

Проф. др Војислав Шешељ сматра да одређене термилошке неусклађености Захтева Тужилаштва не би смеле да доведу до неких проблема. У смислу правила 50(А)(i)(ц) Правилника Тужилаштво је Захтевом тражило одобрење од Претресног већа за измену оптужнице, а не како је наведено у називу Захтева да тражи одобрење да поднесе измењену оптужницу. Термилошки су то две посебне ситуације. Прва, коју прописује Правилник од Претресног већа се тражи одобрење за измену оптужнице, и друга где се тражи одобрење да се поднесе измењена оптужница, што значи да је оптужница измењена али није достављена и ттражи се сагласност за достављање измењене оптужнице. Ово се наводи због различитих термина и појмова, али се очекује да Претресно веће правилно примени правило 50 Правилника.

V Тражено правно средство

Проф. др Војислав Шешељ супротставља се Захтеву Тужилаштва и предлаже да Претресно веће III одбије Захтев Тужилаштва од 25. јуна 2007. године којим тражи одобрење да поднесе измењену оптужницу против проф. др Војислава Шешеља.

Број речи: 6.173

Проф. др Војислав Шешељ

(Урадио члан Стручног тима Зоран Красић)